

RIS3 un starpdisciplināritāte

Edvards Francis Kuks
RIS3 vienības vadītājs
Izglītības un zinātnes ministrija

12.09.2024.

P&A ieguldījumi

2022. gadā P&A tika ieguldīti 0.75% IKP

P&A personāls

6 855 PLE, ap ~20 %
no tiem uzņēmējdarbībā (2022)

RIS3 stratēģiskais ietvars

Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnes (EM)

- **Galvenais RIS3 pārvaldības dokuments**
- RIS3 jomas, pārvaldība, ieviešanas stratēģija, monitorings (ar IZM)
- Privātā sektora ieguldījumu P&A veicināšana

Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādnes (IZM)

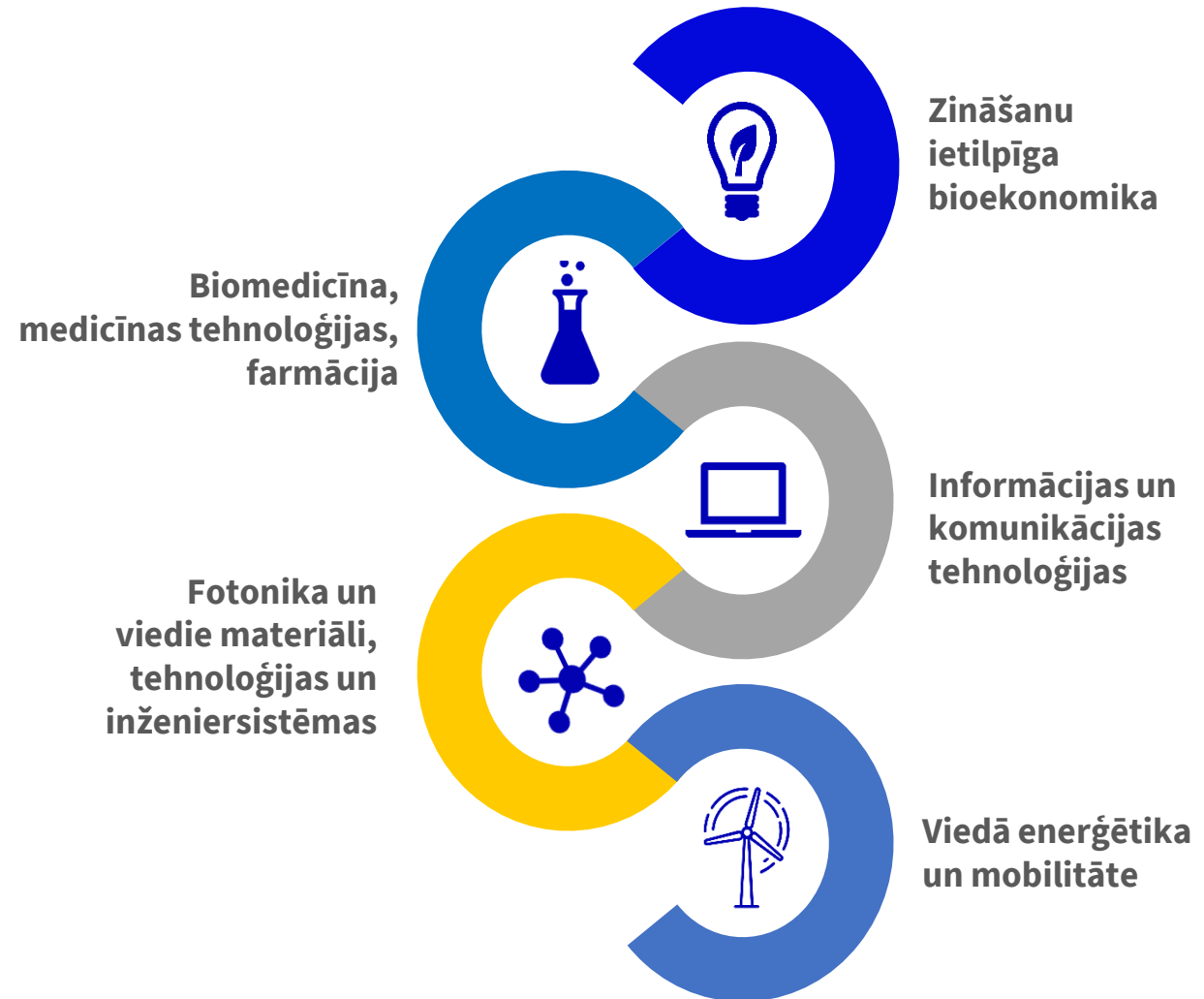
- P&A sistēmas un **cilvēkkapitāla attīstība**
- Pētniecības izcilība un starptautiskā sadarbība

Viedās specializācijas stratēģija (RIS3)

- Aktīva kopš 2014. gada
- Ievieš EM un IZM
- Nosaka attīstībai prioritārās P&A jomas
- RIS3 jomas ir savstarpēji papildinošas
- Pētniecība – arvien starpdisciplinārāka

RIS3 ir tautsaimniecības transformācijas stratēģija uz augstāku pievienoto vērtību, produktivitāti un efektīvāku resursu izmantošanu

Viedās specializācijas jomas

ZTAIP (1): Pētniecības izcilība un starptautiskā sadarbība

Cilvēkkapitāla attīstība

- Jaunais **akadēmiskās karjeras ietvars**, tostarp doktorantūras modelis
- **Akadēmiskā personāla ataudze**, jauno zinātnieku iesaiste (*industriālais doktors, dalība valsts finansētās un līdzfinansētās P&A programmās*)

P&A infrastruktūra pētniecības izcilībai un inovācijai

- **Pētniecības infrastruktūra** RIS3 jomās, digitalizācija
- **Izcilības centru attīstība**
- **ESFRI/ERIC** un valsts pētniecības infrastruktūras ceļvedis

Starptautiskā mobilitāte, izcilības piesaiste un sadarbība

- **Dalība starptautiskās P&A programmās**, tostarp «Apvārsnis Eiropa»
- Akadēmiskā personāla **mobilitāte**
- Starptautisko pētnieku **piesaiste**
- **Sadarbība** ar Baltijas jūras reģiona valstīm augstākajā izglītībā un pētniecībā

P&A sistēmas finansēšana, pārvaldība un monitorings

- **Jauns bāzes finansējuma modelis** ar uzsvāri uz izcilību
- Ilgtspējīga un līdzsvarota **P&A finansējuma attīstība**
- Zinātnes un tehnoloģiju **politikas ieviešana un pārvaldība**
- **P&A monitoringa un analītikas kapacitātes stiprināšana**
- Aktualizēts augstākās izglītības un zinātnes **normatīvais ietvars**

Zināšanu ietilpīga bioekonomika

- **LAUKSAIMNIECĪBA**
- **BIOENERĢIJA**
- **PĀRTIKA**
- **MEŽA NOZARE**
- **ŪDENS RESURSU APSAIMNIEKOŠANA**
- **ATJAUNOJAMIE RESURSI**

Starpdisciplinārās tēmas: Reģionu attīstība, ilgtspējīga attīstība, lauku attīstība, jūras un okeāna pratība, jūras telpiskā plānošana, piekrastes ekonomika

Biomedicīna, medicīnas tehnoloģijas, farmācija

- **ZĀĻVIELAS UN BIOFARMĀCIJA**
- **PRECĪZIJAS MEDICĪNA**
- **DIGITĀLĀ UN TELEMEDICĪNA**
- **BIOMARĶIERI UN MATERIĀLI**
- **AUDU INŽENIERIJA**

Starpdisciplinārās tēmas: Bioētika, sabiedrības veselība, farmakoekonomika, medicīnas vēsture, medicīnas ētika un deontoloģija, mākslas un tēlniecības anatomija, zooantropoloģija

Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas

- **KVANTU & AUGSTAS VEIKTSPĒJAS SKAITĻOŠANA**
- **SATELĪTDATI UN KOSMOSS**
- **LIETU INTERNETS**
- **KIBERDROŠĪBA & AIZSARDZĪBA**
- **KOMUNIKĀCIJAS INFRASTRUKTŪRA**
- **PLATFORMAS**

Starpdisciplinārās tēmas: Datorlingvistika un valodu tehnoloģijas, izglītības tehnoloģijas, e-demokrātija un e-pārvalde, digitālās humanitārās zinātnes, tehnoloģiju regulēšana un ētika, privātums un datu aizsardzība

- **FUNKCIONĀLIE, KOMPOZĪT-, BIOMATERIĀLI**
- **IMPLANTU MATERIĀLI**
- **PĀRKLĀJUMI**
- **FOTONIKA**
- **NANOTEHNOLOĢIJAS**

Starpdisciplinārās tēmas: Apģērbu un tekstila tehnoloģija, materiālu tehnoloģijas un dizains, inženierekonomika, inženierarhitektūra, pilsētplānošanas un pilsētībūvniecības pētniecība

Viedā enerģētika un mobilitāte

- **ATJAUNĪGIE ENERGORESURSI**
- **VIDĒS ENERGO SISTĒMAS**
- **APRITES EKONOMIKA**
- **TRANSPORTA ILGTSPĒJĪGA ENERĢIJA**
- **VIDĒ UN ELEKTROMOBILITĀTE**
- **ILGTSPĒJĪGA BŪVNICĪBA**

Starpdisciplinārās tēmas: Ilgtspējīgas attīstības plānošana, enerģētikas pārejas ietekmes izvērtējums, enerģijas pieejamība, mobilitātes sistēmu plānošana

Kopsavilkums

- **RIS3 stratēģisko ietvaru nosaka NIP, IZM politiku – ZTAIP**
- **Piecas RIS3 jomas ietver plašu nišu klāstu, ir savstarpēji papildinošas**
- **Pētniecība ir arvien starpdisciplinārāka, nav iespējams uzskaitīt visas jomas**
- **Ir iespējama starpdisciplināritāte arī ar soc.-hum. zinātnēm, bet pētījumam jāsniedz ieguldījums RIS3 jomas attīstībā**

Paldies!

<https://researchlatvia.gov.lv/>